Pedagogisch werkplan
BSO Hoera Baarlo

locatie Hertog van Gelre

Inhoudsopgave

1. Pedagogisch werkplan BSO Hoera 3
1.1 Algemene doelstelling 3
1.2 Visie 3
1.3 Groepsindeling 4
1.4 Pedagogische praktijk 5
1.5 Wenbeleid binnen BSO Hoera 7
1.6 Beleid rondom extra dagdelen 7
1.7 Open deuren beleid 8
1.8 Personele samenstelling 8
1.9 Afwijkingsregeling 10
1.10 Sociale kaart 11
2. Hoera Baarlo 11
2.1 Doelstelling van BSO Hoera 11
2.2 Pedagogisch klimaat BSO Hoera 11
A. Een gevoel van emotionele veiligheid 11
B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie 15
C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie 17
D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur' 19

1. Pedagogisch werkplan BSO Hoera

Dit pedagogisch werkplan biedt de pedagogisch medewerk(st)ers een leidraad bij de uitvoering van hun werk. Het werkplan is een concretere uitwerking van het pedagogisch beleidsplan.

1.1 Algemene doelstelling

Hoera Baarlo biedt opvang aan kinderen vanaf 0 jaar tot aan het moment waarop zij naar de middelbare school gaan. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende of studerende ouders is welkom bij ons kindercentrum. Onder voorwaarden is ook opvang van kinderen met een lichte handicap mogelijk.

1.2 Visie

De schoenenwinkel van Hoera
Onze voeten zijn onze basis; zij zorgen dat we evenwichtig op weg kunnen.
Schoenen zorgen voor ondersteuning en stabiliteit; die willen wij als Hoera graag bieden.
In de schoenenwinkel van Hoera hebben wij schoenen voor vrijwel elke voet; bij ieder kindervoetje zoeken wij de juiste schoen.
De juiste maat natuurlijk, en afgestemd op het doel waarvoor hij gebruikt gaat worden.

Soms heeft een voet een schoen nodig die wij niet in de rekken hebben staan. Ook deze voeten helpen we verder op weg; naar de juiste specialist.
We doen het niet alleen, maar met iedereen die bij de voeten betrokken is. Samen begeleiden we de voeten bij de stappen die zij zetten op hun levenspad!

Hoera; wij lopen met je mee!

Positief pedagogisch klimaat
We willen dat kinderen bij Hoera zich veilig, prettig en vertrouwd kunnen voelen. Deze basis geeft kinderen de ruimte om op onderzoek uit te gaan, te ontdekken en spelenderwijs te leren. Elk kind is uniek en we willen het de kans geven zich optimaal te ontwikkelen.

Maatschappelijk betrokken, Brede lokale samenwerking (IKC)
Hoera kindercentra richt zich op de opvang én ontwikkeling van kinderen. We doen dat allereerst in samenwerking met ouders, maar bewust ook met onderwijs, verenigingen en welzijn. We streven naar integrale kindcentra (IKC) waar kinderen van nul tot dertien jaar met elkaar spelen, leren en zich ontwikkelen. Waar wordt gewerkt vanuit een gezamenlijke visie en waar kinderen terecht kunnen voor een zo breed mogelijk pakket aan activiteiten op het gebied van educatie, opvang, welzijn en ontwikkeling.
Zodat ook kinderen die extra zorg of aandacht nodig hebben, zo veel mogelijk in de eigen omgeving kunnen opgroeien. Bij voorkeur zijn onze locaties te vinden in een basisschool, sportcomplex of andere maatschappelijke voorziening.

Door deze brede lokale samenwerking ontstaan meer mogelijkheden om de ontwikkeling van kinderen optimaal te begeleiden én om de voorzieningen in het dorp zo breed mogelijk te houden.

1.3 Groepsindeling

In Baarlo bieden we op locatie Hertog van Gelre buitenschoolse opvang (BSO) aan voor kinderen in de leeftijd van 4-8 jaar.

Voorschoolse opvang (VSO)

Leeftijd kinderen	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
4-12 jaar	Groep onderbouw max. 20 kinderen groep 1-2-3 Groep bovenbouw onderbouw max. 20 kinderen groep 4 t/m 8	Afhankelijk van groepsgrootte: beroepskracht-kindratio (BKR) is 1 op 10.

Naschoolse opvang (NSO)

Leeftijd kinderen	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
4-8 jaar	Groep: Geel Diamant/Omnibus max. 20 kinderen leeftijd 4-8 jaar, groep 1, 2, 3 Groep: Blauw Diamant/Omnibus max. 20 kinderen leeftijd 4-8 jaar, groep 1, 2, 3	Afhankelijk van groepsgrootte: beroepskracht-kindratio (BKR) is 1 op 10.

Tijdens de schoolvakanties en op de vrijdagen is BSO de Bolleberg ook aanwezig bij buitenschoolse opvang locatie 'Hertog van Gelre'. Hiervoor hebben alle ouders schriftelijk toestemming gegeven.

Het activiteitenaanbod door de pedagogisch medewerk(st)ers is groot en divers. Van de kinderen wordt verwacht, dat ze kiezen aan welke activiteit ze gaan deelnemen/naar welke ruimte ze gaan spelen.
De kinderen kunnen bij activiteiten de basisgroepen verlaten; dan wordt de maximale omvang van de basisgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per medewerkster van kracht, toegepast op het totaal aantal aanwezige kinderen. De aanwezige pedagogisch medewerk(st)er houden zich bezig met taken die direct met de kinderen te maken hebben. Als er een groep is groter dan 30 kinderen, dan worden de kinderen toegewezen aan vaste medewerkers, die zorgen dat de veiligheid en geborgenheid voor de kinderen gewaarborgd is.

Werkoverleg

De kwaliteit van onze opvang wordt o.a. door visitaties van collega's of assistent leidinggevenden getoetst, maar daarnaast voeren de medewerkers van alle twee de locaties in Baarlo eens per zes weken een gezamenlijk werkoverleg.

Het eerste deel van dit overleg is meestal gekoppeld aan een thema, denk aan landelijke ontwikkelingen, nieuwe protocollen, enz. Dan splitsen de groepen zich en gaan pedagogisch medewerkers met hun subgroep bij elkaar zitten. Dan worden er casussen besproken, maar ook pedagogische waarden, VVE-thema's en activiteiten, veiligheid en gezondheids actiepunten, enz.

1.4 Pedagogische praktijk

Dagritme

Binnen BSO Hoera in Baarlo hanteren we structuur die dagelijks terugkomt. Dit is voor de kinderen herkenbaar en biedt een houvast. Tijdens de schoolweken wordt er binnen de VSO en NSO een dagritme gehanteerd dat elke dag dezelfde vorm aanneemt, tenzij er een speciale gelegenheid is. Dit heeft te maken met vieringen, zoals Sinterklaas, Sint Maarten, Pasen, maar ook situaties als de Koningsspelen, thema afsluitingen of andere uitzonderingen. Buiten de schoolweken, in vakanties, wordt er gedeeltelijk van het dagritme afgeweken. Dit omdat kinderen dan gehele dagdelen aanwezig zijn.

NSO

Na school worden de kinderen door de pedagogisch medewerkers van de BSO opgehaald bij school. Ze zijn te herkennen aan een Hoera bodywarmer en/of aan hun rode keycord met persoonlijke badge. De kinderen worden opgevangen in twee lokalen. Dit zijn tevens ook de basisgroepen.
Kinderen die arriveren worden door de pedagogisch medewerkers opgevangen, en indien nodig geholpen met het opbergen van hun jas en tas.
Op de tafel, in de groepsruimtes, staat drinken en fruit klaar. Aan tafel wordt dit genuttigd. Wanneer de kinderen hun drinken en fruit op hebben, mogen ze kiezen waarmee ze willen gaan spelen.
De basisgroep geel zit in de keuken en het groene plein, de basisgroep blauw zit in het knutsellokaal. Kinderen zitten in deze groepen tot na het fruitmoment. De groepsgrootte kan afhankelijk zijn van het aantal aanmeldingen.

Na het fruitmoment hebben de kinderen de keuze uit verschillende activiteiten die ongeveer gepland zijn van 15.30 uur tot 17.00 uur. De kinderen geven de keuze van activiteiten een week van te voren schriftelijk aan. Na het fruitmoment verdelen de kinderen zich over verschillende activiteiten.
De pedagogische medewerkers verspreiden zich ook over de verschillende activiteiten, rekening houdend met de BKR. Er zit diversiteit in het aanbod van de activiteiten, bijvoorbeeld een kookactiviteit, een creatieve- en of cultuuractiviteit, een sportactiviteit of buitenspel. Regelmatig worden er workshops gegeven, voorbeelden van workshops zijn: een vogelhuisje maken, sieraden maken, een tas maken, een dans of voetbal workshop.

Er vindt een intensieve samenwerking plaats met de diverse sportverenigingen. Gezamenlijk worden sportactiviteiten, in de vorm van buitenschoolse activiteiten, aangeboden door PadXpress. De combinatiefunctionaris draagt zorg voor een intensieve samenwerking met alle verenigingen in Baarlo, hierdoor hebben de kinderen keuze uit een divers aanbod van buitenschoolse activiteiten.
Kinderen geven zich twee weken van te voren schriftelijk op voor deze activiteiten. Afhankelijk van de activiteit kan het zijn dat deze kinderen met de combinatiefunctionaris in ruimtes van school aanwezig zijn.
In een groepsruimte staat een computer. Hier mogen de kinderen op vraag gebruik van maken. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat er gerouleerd wordt.
Kinderen mogen ook zelf iets kiezen, bijvoorbeeld een boek lezen, of met een ander kind een gezelschapsspelletje spelen, enz.

Kinderen krijgen de mogelijkheid om inspraak te hebben en alternatieven aan te dragen in het programma-aanbod. Denk aan keuze van een thema en de soort van activiteiten. Deze ideeën en suggesties worden door de pedagogisch medewerkers dan nader uitgewerkt in het vakantieprogramma.
Tijdens activiteiten kunnen kinderen voor elkaar iets betekenen. In de BSO is aandacht voor bewustwording van sociaal gedrag ten opzichte van elkaar en de begeleiding.

Op dinsdag en donderdag gaan we met de kinderen, die hiervoor door de ouders zijn aangemeld, naar de zwemles. De kinderen die naar de zwemles gaan, worden al eerder opgehaald en gaan dan alvast fruit eten in de groep en wat drinken. Er gaat een pedagogisch medewerker mee. Hij/zij zorgt ervoor dat de kinderen zich omkleden en klaar zijn om aan de zwemles deel te nemen. De communicatie, met betrekking tot de vorderingen van de kinderen, vindt plaats tussen de zwemdocent en de ouders. De kinderen worden door de ouders opgehaald bij het zwembad.
Wanneer ouders er nog niet zijn, dan wordt, indien nodig, geholpen met het omkleden, en gewacht tot de ouders zijn gearriveerd. Structureel worden er kijklessen of mee zwemlessen georganiseerd door zwembad de Wissel in Blerick.

Tijdens schoolvakanties wordt er volgens een vakantieprogramma gewerkt. Ouders worden hier door middel van een digitale informatiebrief, ruim vier weken voor aanvang van de vakantie, over geïnformeerd.
Kinderen krijgen de ruimte en mogelijkheid om mee te denken in het programma-aanbod.

Vakantiedagen

Iedere vakantie wordt er door pedagogisch medewerk(st)ers van de locatie vooraf een vakantieprogramma gemaakt met iedere dag één of meerdere geplande activiteiten. Deze activiteiten kunnen in het teken staan van een bepaald thema dat op de BSO of mogelijk op de gehele locatie de aandacht heeft. Dit programma krijgen ouders 4 weken voor aanvang van de vakantie toegestuurd. Ouders kunnen hun kind(eren) vervolgens opgeven voor de gewenste dagen opvang.
Tijdens deze vakantiedagen worden kinderen in de ochtend of middag ontvangen, afhankelijk van het gewenste dagdeel of de gehele dag. Gedurende de dag zijn er meerdere momenten waarop ze de mogelijkheid krijgen om vrij te spelen. Vervolgens wordt er een activiteit aangeboden waaraan ze kunnen deelnemen. Daarna wordt er gezamenlijk of in groepen gedronken, in de ochtend wordt hierbij fruit gegeten, in de middag een koekje. Vervolgens is er wederom de mogelijkheid om aan te sluiten bij een activiteit en aan het einde van de ochtend wordt samen boterhammen gegeten. Kinderen mogen altijd vrijblijvend kiezen voor een bepaalde activiteit, tenzij de omgeving geen mogelijkheid biedt om vrij te spelen. Het kan zijn dat er van dit programma wordt afgeweken, door bijvoorbeeld een uitstapje te maken naar het bos, de kinderboerderij of andere omgevingen. Dit wordt vooraf kenbaar gemaakt aan ouders middels het programma of het mededelingenbord. Wanneer er in deze situatie gebruik gemaakt wordt van vervoer, anders dan te voet of met de fiets, wordt hiervoor toestemming gevraagd aan ouders en wordt aangegeven hoe dit geregeld is.

Mentorschap

Ieder kind heeft een mentor. Deze mentor is een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind. Ouders worden tijdens de intake en via het ouderportaal geïnformeerd over welke pedagogisch medewerker mentor is van hun kind. Ook het kind wordt geïnformeerd wie zijn/haar mentor is. De mentor volgt de ontwikkeling en het welbevinden van het kind middels observaties, kindgesprekjes en het invullen van de smileys. Deze gegevens worden besproken met de ouders. In de laatste twee weken van maart wordt met ider kind het smileyformulier ingevuld. Er worden oudergesprekken gepland indien dat gewenst is. Zowel pedagogisch medewerkers als de ouders kunnen dit initiatief nemen. Wordt er een oudergesprek gepland, dan wordt tjidens dit oudergesprek de ontwikkeling en het welbevinden van het kind besproken aan de hand van de

observaties en smileys. De mentor brengt ook het kind in bij kindbesprekingen en neemt indien nodig het initiatief voor een ontwikkelgesprek met andere betrokkenen dan ouders. De IB'er van de basisschool kan ten alle tijden geraadpleegd worden. Ouders geven hier vooraf toestemming voor, middels het toestemmingsformulier.

1.5 Wenbeleid binnen BSO Hoera

Binnen BSO Hoera Baarlo is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe basisgroep. Deze wenafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

Extern wenbeleid

Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen.
Het wennen is altijd boventallig op de basisgroep en gedurende maximaal drie uur.
In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouder(s)/verzorger(s) willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Bij de eerste wenafspraak worden ouder(s) en kind aansluitend aan schooltijd verwacht of wordt dit in overleg met ouders gepland wanneer er geen kinderen bij de BSO zijn. Zo kan het kind en zijn/haar ouders rustig kennis maken met de omgeving, het spelmateriaal, het dagritme en andere vragen die boven komen. Wanneer de eerste wenafspraak gemaakt is aansluitend aan schooltijd heeft een pedagogisch medewerker de ruimte het kind en de ouders te verwelkomen en uit te leggen hoe de dagelijkse structuur van de BSO er uitziet. De andere kinderen zijn dan binnen en hebben een activiteit.

Intern wenbeleid

Een kind kan om verschillende redenen doorstromen naar een andere basisgroep:

- Een kind dat de leeftijd heeft om naar een andere groep door te stromen;
- Een kind dat eerder toe is aan een volgende groep en alvast gaat spelen op de nieuwe groep;
- Een kind dat later doorstroomt naar een volgende groep in verband met ontwikkeling.

Een wenafspraak wordt door de groep in overleg met ouders gepland.
Alle gegevens van het kind, o.a. stamgegevens, toestemmingsverklaring, observatieverslagen, enz. worden gebundeld in het kinddossier. De gegevens uit het kinddossier gaan mee tijdens de overdracht naar de nieuwe basisgroep.

1.6 Beleid rondom extra dagdelen

Ouders kunnen gebruik maken van een extra VSO of NSO moment of een extra dagdeel in vakanties of op studiedagen. Dit kan op diverse manieren.

Incidenteel afnemen extra dagdeel

Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dag(deel) af te nemen, dat buiten de vaste contracturen valt. Dit is mogelijk wanneer de maximale basisgroepsgrootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Deze incidentele opvangdag vindt in principe binnen de eigen basisgroep plaats. De mogelijkheid om een extra opvangdag buiten de basisgroep af te nemen, indien geen plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en schriftelijk vastgelegd. Dit extra dagdeel of NSO/VSO moment wordt tegen flexibel tarief ingezet.

Uitbreiding of wijziging van dagdeel

Het uitgangspunt bij uitbreiding of wijziging van een dagdeel is dat het kind in de oorspronkelijke basisgroep geplaatst wordt. Wanneer de groepsgrootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag/dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Een kind kan in maximaal één andere groep geplaatst worden. Zodra er plaats is in de oorspronkelijke basisgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. In de (nieuwe) plaatsingsovereenkomst wordt vermeld dat het kind voor die dag in een andere groep wordt opgevangen en voor welke periode. De ouders geven schriftelijk toestemming op de plaatsingsovereenkomst.

1.7 Open deuren beleid

Alle kinderen zitten in een basisgroep, dit is hun vaste groep. Door de eerder aangegeven activiteiten verandert de basisgroep na het fruit eten. Waar kinderen fruit eten is altijd van tevoren duidelijk; dit wordt bepaald door de groep waarin ze op school zitten. In welke groep kinderen daarna verblijven, is afhankelijk van de gekozen activiteit. Dit kunnen ook activiteiten zijn die georganiseerd worden buiten de groepsruimten; zoals activiteiten in de aula, in de keuken, buiten, in de speelzaal of gymzaal. Kinderen kunnen hierdoor steeds vaker kiezen waar en met wie ze willen spelen. Als kinderen deelnemen aan activiteiten waarbij men de locatie verlaat, dan geven ouders hiervoor toestemming op een opgaveformulier. Denk hierbij aan deelname aan naschoolse sportactiviteiten, muziekles of andere projecten zoals rots & water training. De naschoolse sportactiviteiten worden aangestuurd door de combinatiefunctionaris binnen Hoera, die zelf als pedagogisch medewerkster werkzaam is bij BSO Hoera. Voor de kinderen die vanuit BSO Hoera meegaan naar de sportactiviteit, is de combinatiefunctionaris aansprakelijk.

1.8 Personele samenstelling

De pedagogisch medewerkers zijn gekwalificeerde beroepskrachten (beroepskwalificatie op minimaal MBO-niveau overeenkomstig de CAO Kinderopvang). Binnen Hoera wordt er gestreefd naar optimale continuïteit, door zoveel mogelijk vaste medewerkers in een groep te zetten. Naast de pedagogisch medewerkers werken er ook senioren medewerkers binnen een subteam. Een senior houdt zich met name bezig met groepsoverstijgende taken, denk hierbij aan; eerste aanspreekpunt voor ouders bij vragen; voeren van intake-gesprekken; deelnemen aan een zorg-overleg; voorzitten van een werkoverleg. Binnen Hoera Baarlo zijn twee assistent-leiding gevende werkzaam, Carool Keulards en Jill Delmee. Aansturing van Hoera Baarlo is in handen van clustermanager Marion Oomen.

Ondersteuning door niet beroepskrachten

De beroepskrachten van BSO Sportief Hoera Baarlo worden ondersteund door andere volwassenen:

- Interieurverzorgster

Deze is in het bezit van een geldig VOG en draagt nooit de verantwoordelijkheid voor de groep of een van de kinderen.

Daarnaast zijn er andere volwassenen die incidenteel ondersteunen op een locatie, bijvoorbeeld: voorleesmoeders, volwassenen die meehelpen gedurende een thema-activiteit, de tuinman, enz.
Deze mensen dragen nooit de verantwoordelijkheid over de groep of een van de kinderen.

Deskundigheidsbevordering en begeleiding van de pedagogisch medewerkers

In samenspraak met de gemeenten worden alle pedagogisch medewerkers die bij ons werkzaam zijn geschoold. Dit gebeurt procesmatig.
Bijscholing vindt plaats op verschillende gebieden waaronder:

- Scholing observatie methode 'KIJK!'
  Inhoud:
  - observeren van betrokkenheid en basiskenmerken;
  - kinderen observeren binnen de ontwikkelingslijnen 0-4 jaar;
  - handelingsgericht werken met 'KIJK!'
- Scholing Uk en Puk (VVE)
  Inhoud:
  - ontwikkeling van het jonge kind
  - manieren waarop het jonge kind leert
  - gericht en methodisch stimuleren
  - ontwikkelingsgericht werken
  - observeren
  - taalontwikkeling
  - ouderbetrokkenheid
- Scholing meldcode kindermishandeling (jaarlijks verplicht)
  Inhoud:
  - meldcode kindermishandeling en de te volgen procedure;
  - signalen van kindermishandeling.
- Scholing kinder-EHBO (jaarlijks verplicht)
- Scholing de niet-pratende-peuter
  Inhoud:
  - signaleren van taalontwikkelingsstoornis (TOS)
  - taalontwikkeling
  - Hanen methodiek.

Stagiaires

Binnen Hoera wordt ook aan leerlingen van de opleiding Pedagogisch Werker (PW) niveau 3 of 4, en Helpende Zorg en Welzijn niveau 2 de mogelijkheid geboden om stage te lopen binnen het kindercentrum. Zij worden begeleid door een werkbegeleider en praktijkbegeleider. Een stagiaire staat altijd boventallig en heeft geen eindverantwoordelijkheid.
Studenten kunnen in de groepen praktijkervaring op doen, ze zijn altijd **boventallig** aanwezig in een groep. Niveau 2 leerlingen oefenen werkzaamheden uit onder toezicht van een pedagogisch medewerker.
Niveau 3 of 4 leerlingen, kunnen afhankelijk van het leerjaar zelfstandig werkzaamheden uitvoeren, dit met name in hun laatste leerjaar. De uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt altijd bij de pedagogisch medewerker in de groep.
Niveau 4 leerlingen kunnen ook ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor de assistent leidinggevende pedagogisch medewerker, het betreft dan veelal groepsoverstijgende taken.
De stagiaires worden gekoppeld aan een vaste medewerker op de groep. Deze neemt de begeleiding van de opdrachten en beoordeling op zich. Tijdens de werkoverleggen worden de stagiaires besproken met de andere collega's. Op deze manier waarborgen we transparantie in het team en voor de stagiaires een brede begeleiding. Iedere maand is er een begeleidingsgesprek buiten de groep, waarin leerdoelen en voortgang besproken worden. Opdrachten worden tijdens rustige momenten op de groep besproken. Ook is er vier keer per schooljaar een beoordelingsmoment waarin de stagiaires gevraagd wordt om hun groei en voortgang aan te tonen. Afhankelijk van opleiding van de stagiaires is er nog een gesprek met de praktijkbegeleider van school.

Achterwacht

Afhankelijk van de beroepskracht-kindratio (BKR) worden er een aantal pedagogisch medewerkers ingeroosterd op een locatie. Medewerkers kunnen in geval van calamiteiten ten alle tijden gebruik maken van het protocol "ingrijpende gebeurtenissen". Het hanteren van het protocol is niet afhankelijk van het aantal medewerkers, die werkzaam zijn binnen de BSO. Op locatie Bolleberg hanteren wij de volgende afspraken m.b.t. beschikbaarheid in geval van calamiteiten:

- Wanneer er zich een situatie voordoet binnen de BSO, zijn er binnen de VSO en NSO tijden altijd andere collega's aanwezig. Er kan geraadpleegd worden bij collega's van de Vliegergroep, die zich naast de BSO lokalen bevindt, maar ook de andere peutergroep en de twee baby-dreumesgroepen bevinden zich niet ver van de BSO lokalen. Daarnaast zijn er diverse stagiaires, een huishoudelijke hulp en een vrijwilligster die ingeschakeld kunnen worden om extra te ondersteunen.
- Op de momenten dat er geen andere collega's aanwezig zijn, na 18.00 uur, hanteren wij een kaartje met personen in de achterwacht. Deze personen wonen op enkele minuten van de locatie en kunnen ten alle tijden gebeld worden. Er staan drie personen vernoemd, wanneer deze drie personen alle drie niet beschikbaar zijn, wordt er de clustermanager gebeld en worden andere collega's ingeschakeld. Zij zijn in twee minuten ter plekke.
- Er zijn binnen Hoera BHV-ers die paraat staan wanneer er een calamiteit plaats vindt. Zij nemen de leiding in een dusdanige situatie en zorgen dat alle groepen het gebouw veilig verlaten.
- Door de samenwerking met basisschool de Diamant kan er in geval van nood de concierge geraadpeegd worden. Ook kan de huishoudelijke hulp, teamleider, directeur (Moniek van Aarssen) of stagiaire ondersteuning bieden als deze aanwezig zijn. Daarnaast kan er altijd raad gevraagd worden bij groepsleerkrachten die daar mogelijk even tijd voor kunnen maken.
- De BSO kan mede terugvallen op de BHV-ers van de bovenbouw. Dit zijn Linda Roeken, Diana Leeuwerik-Peelen, Marielle Engelen en Rogier Coort.

In geval van calamiteiten wordt altijd clustermanager Marion en/of assistent-leidinggevende Carool Keulards en/of Jill Delmee geïnformeerd over de situatie. Zij zijn voor medewerkers altijd telefonisch bereikbaar en proberen in geval van calamtiteiten snel ter plaatse te zijn.

1.9 Afwijkingsregeling

Binnen Hoera kindercentra kan er, overeenkomstig met de wet kinderopvang maximaal drie uur afgeweken worden van de beroepskracht-kindratio (BKR) wanneer er sprake is van minimaal tien uur aaneengesloten opvang. Er zullen dan minimaal de helft van het op grond van de BKR vereiste aantal medewerkers worden ingezet. De afwijkingsregeling wordt alleen toegepast tijdens de schoolvakanties en op studiedagen.
Op dit moment hebben wij bij BSO Hoera Hertog van Gelre de afwijkingsregeling nog niet toegepast.
In de toekomst gaan we deze regeling (tijdens studiedagen en schoolvakanties) alleen toepassen als de bezetting dit toelaat, en alleen tijdens de dagen dat er twee of meer pedagogisch medewerkers werkzaam zijn. Gezien de bezetting van de groepen hebben we bij BSO Hoera Hertog van Gelre de afwijkingsregeling als volgt vormgegeven op maandag, dinsdag en donderdag.

Dag	Afwijking BKR ochtend	Afwijking BKR tijdens pauze	Afwijking BKR middag
Maandag	7.30-8.30	12.30-14.00	17.00-17.30
Dinsdag	7.30-8.30	12.30-14.00	17.00-17.30
Donderdag	7.30-8.30	12.30-14.00	17.00-17.30

Op woensdag en vrijdag passen we geen afwijkingsregeling toe i.v.m. de continuïteit op de groep. Wij streven naar continuïteit in alle groepen door vaste krachten in te plannen.

Bovengenoemde afwijkmomenten worden steeds kritisch bekeken (afhankelijk van de breng- en haaltijden en de flexkinderen) en zo nodig bijgesteld. De clustermanager is de eindverantwoordelijk m.b.t deze afwijkingsregeling. Hoera kindercentra werkt kind volgend. De behoefte van het kind blijft leidend in de inzet van pedagogische medewerkers.

Op momenten dat er één pedagogisch medewerker aanwezig is, in afwijking van de BKR, wordt er ondersteuning geboden door de assistent-leidinggevende, clustermanager, en/of stagiaires.

1.10 Sociale kaart

Voor locatie Baarlo is er een algemene sociale kaart. Hierop wordt verwezen naar alle organisaties binnen Baarlo die werken met kinderen of andere belangrijke instanties waar Hoera mee te maken kan hebben. Deze kaart is apart geplaatst op de site om specifiek voor Baarlo in kaart te hebben waar je met welke situaties bij wie terecht kunt.

2. Hoera Baarlo

2.1 Doelstelling van BSO Hoera

Buitenschoolse opvang Hoera biedt groepsopvang voor kinderen van 4 jaar tot 13 jaar. De kinderen krijgen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en krijgen ruimte voor de ontplooiing van hun eigenheid en hun individualiteit.

2.2 Pedagogisch klimaat BSO Hoera

Bij BSO Hoera is de sfeer huiselijk. Er wordt aangesloten bij de thuissituatie van een kind. Kinderen denken en helpen mee bij het aankleden van de ruimte en bij de invulling van hun vrije tijd. Kinderen leren om verantwoordelijk te zijn. De pedagogisch medewerkers staan tussen de kinderen, indien nodig is geven zij leiding. De medewerkers staan open voor de wensen en behoeften van elk kind. Ze nemen het kind serieus. Elk kind is uniek en wordt geaccepteerd zoals het is. Het programma is gericht op ontspanning. Elk kind mag zelf kiezen of hij/zij wil meedoen.

A. Een gevoel van emotionele veiligheid

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen herkennen.

A1. In de <u>medewerk(st)er-kind interactie</u> werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.

Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een medewerk(st)er. Het is belangrijk dat er vaste leiding aanwezig is. De beroeps-kind ratio verschilt per groep.
Een medewerk(st)er moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de medewerk(st)er komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe, als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
- Je bevestigt het kind positief in zijn/haar gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld "dat kun je goed".
- Je gebruikt het verzorgingsmoment als contactmoment, je legt uit wat je gaat doen voor je handelt, bijvoorbeeld "ik ga nu je snoet poetsen" of "we gaan plassen".
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.
- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een medewerk(st)er moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de medewerk(st)er komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt/verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld "jij bent lief voor dat kindje" of "dat heb je goed gedaan".
- Je reageert op verbale/non verbale signalen, bijvoorbeeld "zou jij graag dat autootje willen hebben"?
- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".
- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het ……. maar…….". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij. Je leert het kind dat die in een kindercentrum samen met anderen kinderen speelt en dat een kind rekening moet houden met de andere kinderen.

In de communicatie met een kind:

- Luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt.
- Geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ze ook "stille" kinderen.
- Wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Pietje, die heeft iets leuks te vertellen".
- Voer je met kinderen één op één gesprekjes.
- Praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met een kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier".
- Ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een medewerk(st)er geeft de structuur van de dag aan, hij/zij bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een medewerk(st)er bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een medewerk(st)er kan het humeur van een kind inschatten en gaat daar in mee tot de groepssfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een medewerk(st)er maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

A2. Door de wijze waarop wij de <u>binnen- en buitenruimte</u> aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.

Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind (de stamgroep), waar het het grootste gedeelte van de dag verblijft. Dit geldt ook voor de ruimte waar de kinderen de gelegenheid hebben zich terug te trekken en te rusten.

- Als de accommodatie het toelaat zijn er vaste ruimten voor vaste activiteiten, bijvoorbeeld: speelhal en keuken.
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de wet kinderopvang.
- De kleur is gebaseerd op rust.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindgericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld; het kind mag zelf keuzes maken. Waar het kind niet aan mag komen staat niet binnen handbereik.
- Warm en eigen: gelegenheid om te snoezelen met het kind. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een balans gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. De groepsruimten moeten veilig zijn en daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen.
In de verticale of horizontale groepsruimten moeten geluid en rust elkaar afwisselen, bijvoorbeeld geen radio aan onder het eten.

De inrichting sluit aan bij de veiligheid van kinderen door middel van:
Huisjes en hoeken, binnen en buiten, kan een kind opgaan in zijn spel.
Kinderen kunnen in een ruimte veilig en ongestoord spelen. Ze kunnen daar pret maken en ondeugende dingen uithalen.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:
- Er dient voldoende daglicht naar binnen te vallen en er wordt naar gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken. Regelmatig moet er gelucht worden, als kinderen gerust hebben, het raam openzetten van de rustruimte.
- Elke dag gaan we naar buiten.
- Binnen is er geborgenheid en buiten moet/mag er gerend en gefietst kunnen worden.
- Zowel binnen als buiten moeten kinderen van verschillende groepen met elkaar samen kunnen spelen.

A3. In en met <u>de groep</u> dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.
Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:
- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, bijvoorbeeld om 9.30 uur fruit eten, om 11.30 uur boterhammen eten, enz.
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen, enz.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met auto's, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden "ga je mee een puzzel maken". We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind, enz.

Je bevordert communicatie tussen kinderen door:
- Kringgesprekken te voeren;
- (Zang)spelletjes te doen;
- Onderling in kleine groepjes gesprekjes met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.
- Zelf uitleggen wat hij/zij doet, het voorbeeld te geven.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:
- Zelf de dingen voor, bijvoorbeeld op een kind afstappen dat moeite heeft met wennen en afscheid nemen.
- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld "als jij Pietje slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk".
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.

A4. Bij het organiseren en aanbieden van <u>activiteiten</u> kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.
Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Bij kringspelletjes worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. Elk kind doet wel mee aan de eet- en verzorgmomenten.

Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:
- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- De ontwikkeling van het kind te stimuleren door spel en activiteiten aan te bieden die passen bij de leeftijd van het kind. Het kind voelt zich hierdoor veilig en vertrouwd.
- Te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan te voelen en in te leven in hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- Schat in of je ze iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.
- Een element in te brengen waardoor het spel uitdagend en vernieuwend blijft.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:
- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningspunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:
- Vaste activiteiten op vaste momenten, bijvoorbeeld om 11.30 uur boterhammen eten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld een lampion knutselen met Sint Maarten.
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

A5. Wij gaan met het <u>spelmateriaal</u> om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.
Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Je kunt wel een richting geven in de keuze, bijvoorbeeld "wil je met de kraaltjes spelen".
De medewerk(st)er biedt speelgoed aan wat past bij de ontwikkelingsfase van een kind.
Kinderen ruimen zelf mee op, krijgen daarvoor instructie.
Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:
- Het kind te stimuleren om met afwisselend speelgoed te spelen.
- Inzicht te hebben in waar het kind goed in is en vaak mee speelt. Je biedt dit aan, maar brengt ook andere elementen in het spel.
- Het kind te leren waar het materiaal gebruikt kan worden, leert het kind zelfvertrouwen.

B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:

- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

B1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.

Je stimuleert het kind door:

- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Het kind uit te dagen om grenzen te ontdekken en te verleggen.
- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals "kijk uit, blijf af, enz.
- Een extra element in een bekende spelsituatie in te brengen om zo meer uitdaging in het spel te brengen.
- In te spelen op grapjes, humor, 'gek-doen' of 'ondeugend-zijn' van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.
- Gevarieerde activiteiten aan te bieden. Je laat het kind zelf initiatief nemen.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:

- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren, enz.
- Alert te zijn dat er op een positieve manier en toon iets tegen een kind wordt gezegd.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

B2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind

Een medewerk(st)er stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:

- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.
- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Mogelijkheden aan te bieden die aansluiten bij leeftijd, ontwikkelingsstadium van een kind, bijvoorbeeld een bouwhoek.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en 'bijna-ongelukjes' worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:

- Plaatsjes/hoekjes om even alleen met jezelf te zijn.
- Gebruik van lichte, rustgevende kleur, gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gebruik van verlichting en gepaste muziek op het juiste moment.

B3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.
Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:

- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Je noemt bijvoorbeeld de naam op in het kringetje of persoonlijk begroeten bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepjes.

De groep kan een medewerk(st)er gebruiken/benutten als 'sociale leeromgeving'. Dit kan een medewerk(st)er doen door:

- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben, enz. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met- en ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste, jongste of oudste zijn.

B4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.
Het activiteitenaanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:

- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden, en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een glijbaan, zelf de jas ophangen, enz.
- Het werken in kleine groepjes waardoor je meer individuele aandacht kunt geven gericht op persoonlijke ontwikkeling.
- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind het gevoel krijgt, ik ben hier goed in.
- Activiteiten aan te bieden die bij ontwikkeling van het kind passen.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:

- Activiteiten die tegemoet komen aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van structuur van een dagdeel geeft veiligheid aan een kind. Veiligheid maakt de stap nemen naar zelfontwikkeling makkelijker.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld plakken.
- Aanbieden van seizoens- of themagerichte activiteiten, bijvoorbeeld themamaand herfst.
- Het aanbieden van activiteiten variëren en afstemmen op de ontwikkelingskansen van een kind.
- Activiteiten die een kind kennis laat maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

B5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.
Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:
- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet, enz.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het kansen biedt voor individuele leermomenten.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:
- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het moet prikkelen, bijvoorbeeld kleur en geluid.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spelmateriaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:
- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

C1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.
De rol/positie van de medewerk(st)er tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:
- Situatie-afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind.
- Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een medewerk(st)er zegt tegen een kind: "ga maar samen met de andere kinderen een hele hoge toren bouwen". Je leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en 'vijandigheid' tussen kinderen.
- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

C2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.
De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:
- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld knuffelhoek en speelhal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden, enz.
- Er zijn materialen aanwezig waar kinderen kennis kunnen maken met elementen als nat-droog, zacht-hard, hoog-laag, enz.

C3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.
De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:

- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de 'bekende kinderen' helpen de 'nieuwe kinderen' om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige, enz.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Pietje, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.
- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

C4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen, rekening houdend met de nodige variatie en flexibiliteit. De activiteiten zetten aan tot wisselende groepssamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen zet je een jonger kind naast een ouder kind, zodat het oudere kind het jongere kind kan helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud, deze bestaat uit:

- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken, enz.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een empathisch vermogen.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, bijvoorbeeld: het eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan, enz.
- Momenten en plaatsen om ervaringen op te doen met een actuele gebeurtenis o.a. Sinterklaas of Sint Maarten.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of een toren bouwen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling, enz.
- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

C5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat:

- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleren.
- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen; bijvoorbeeld een lotto spelletje.

D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:

- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

D1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.

Algemene omgangsvormen die er in de groep gelden zijn:

- Elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- Wat mag en moet tijdens maaltijden: op elkaar wachten; niet spelen met eten; korstjes opeten; bord leeg eten; eerst boterham met vlees of kaas en daarna met zoet.
- Spelmoment: regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- Kind leren omgaan met hygiëne: handjes wassen als je naar het toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- Bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken; een kind sorry laten zeggen.
- Inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als men zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag verwijs je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en laten nadenken over de afspraak.

Als medewerk(st)er kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:

- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld Kerstmis of Suikerfeest.
- Kinderen bewust te maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan.
- Gesprekjes te voeren met kinderen, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen medewerk(st)er en kind zijn:

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld "nu mag Pietje een liedje uitkiezen om te zingen".
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect.
- Non-verbale communicatie.

D2. De wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.

In alle ruimtes gelden er heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag er bijvoorbeeld niet gerend worden.

Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:
- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten/aankleden, opruimen, schoonmaken.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag.
- Gelegenheid te bieden om op het voorgaande feedback te geven.

D3. In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.
Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:
- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends of ontroerends meemaken.
- Het voeren en openstaan voor gesprekjes.
- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door, bijvoorbeeld, een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's, vieringen, toneel, enz. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

D4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Als medewerk(st)er kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Pietje aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wachten". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving. Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld kerstviering. Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar 'iets' gebeurt zoals consultatiebureau, politiebureau, museum, bibliotheek, enz.

D5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.
Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te 'koken', verkleedkleren om rollen te oefenen, enz. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen, enz.